

СТАНОВИЩЕ

от д-р Жасмин Попова, професор по международно право, международни отношения и право на Европейския съюз в Института за държавата и правото при Българската Академия на науките, член на научното жури за провеждане на конкурс за заемане на академичната длъжност "професор" по Право на Европейския съюз в област на висше образование ш.3 Социални, стопански и правни науки, професионално направление ш. 3.6. Право (Право на Европейския съюз), за нуждите на Юридическия факултет на Софийския Университет „Св.Климент Охридски“, утвърдено със Заповед № РД-38-255 от 03.05.2017г. на Ректора на Софийски Университет“ Св.Климент Охридски“

Уважаеми господин Председател,
Уважаеми членове на научното жури,

В съответствие с нормативната уредба на Закона за развитие на академичния състав в Република България и актовете по неговото приложение, целта на настоящото становище е даде съвкупна оценка на научно-изследователската и учебно-преподавателската дейност на доц. д.ю.н. Атанас Семов като единствен участник в конкурса за заемане на академичната длъжност "професор" за нуждите на Софийския Университет „Св.Климент Охридски“.

След обстойното представяне на доц. Семов от председателя на журито и от колегите, представили рецензии, не считам за необходимо и подходящо да излагам факти и обстоятелства, свързани с неговото професионално развитие и израстване, отразени коректно в представените автобиографични и служебни справки. Все пак не мога да не отбележа, че сме изправени пред един действително впечатляващ случай на успешно съчетание на научноизследователска и преподавателска дейности с особено активна и ползотворна научно-организационна и проектна дейност. Резултатът от тази симбиоза е оригинална, качествена и внушителна по обем и предметен обхват научна продукция, иновативна лекционна дейност и изключително сериозен принос в пост-университетското обучение и различни формати на професионална квалификация по право на ЕС на български магистрати, адвокати, държавни служители. Не случайно през 2012г. кандидатът получава първата в Софийския Университет катедра

„Жан Моне“ на Европейската комисия. Мисля си, че като организатор, инициатор, ръководител или участник в изследователски проекти, конференции, обучителни форуми и издателска дейност доц.Семов е наистина в стихията си. Създадената и ръководена от него „Международна магистърска програма по право на ЕС“ в СУ, (съвместно с Университетите на Лотарингия и Страсбург), чиято 10-та годишнина чествахме наскоро, се превърна в престижен и успешен форум за висококачествено пост-университетско обучение на стотици български юристи.

В този контекст, позволете ми, уважаеми членове на журито, в качеството ми на дългогодишен колега на доц. Семов , който има преки впечатления от професионалното му развитие от момента на защитата на докторската му дисертация през 2006г.(която имах удоволствието да рецензирам), да изразя дълбокото си удовлетворение от представената кандидатура - както по отношение на цялостната научно-изследователска продукция и в частност представения хабилитационен труд, така и по отношение на осъществяваната учебно-преподавателска и научно-организационна и проектна дейност.

Очевидно обемът на едно становище не позволява анализ на тритомния хабилитационен труд и на останалите научни публикации, с които доц. Семов участва в конкурса, поради което ще се ограничи до обобщен коментар на научната продукция, със стремеж за отбелязване на някои приносни елементи.

Преди всичко бих желала да отбележа подчертания и траен интерес на доц.Семов – още от дисертацията му, посветена на принципите на прилагане на правото на ЕС- към актуални, сложни и проблемни теми , свързани с конституционните елементи на Съюза – основните права и свободи, европейското гражданство, основополагащите принципи на ЕС, характеристиката на политико-правната конструкция Европейски съюз, характерните белези на съюзния правен ред, съдебната система на Съюза и пр. Специфични характеристики на цялата научна продукция са нейната актуалност, оригиналност и силна критическа насоченост.

Авторът на тази продукция се отличава с доказани способности за оригинално и аналитично мислене, сериозен критичен анализ, ясен и прецизен език, логично и обосновано дефиниране и отстояване на- почти винаги- контроверсни тези, формулиране на предложения *de lege ferenda*. Всички тези качества се откриват и в представения хабилитационен труд и са необходимите предпоставки за неговия приносен характер. Независимо дали сме съгласни с понякога твърде крайните тези и

изводи на автора, полемичният му и често провокативен стил и изказ имат голямото предимство да не ни оставят равнодушни, да провокират размисъл, аргументи и дебат, което е и една от основните задачи и цели на всяко научно произведение. Също така и независимо от тази твърде остра, безпощадна и на места – според мен – неоснователно унищожителна критика, вярвам, че нейният автор е далеч от напоследък модният и все по-разпространен евроскептицизъм и остава убеден европейец.

Хабилитационният труд е тритомна поредица „Права на гражданите на ЕС“, замислена първоначално като двутомник, посветен на правния режим на двата вектора на хуманитарното измерение на европейския интеграционен процес – правата на човека (т. I) и гражданството на Съюза (т. II) – разгледани от автора в тяхната взаимна връзка и зависимост. Третият том е своеобразно продължение на том I в качествено новата ситуация, възникнала след произнасянето през м. декември 2014г. на Становище 2/13 на Съда на ЕС относно присъединяването на ЕС към ЕКПЧ. От представените от автора справки разбираме, че в процес на подготовка е т. VI от поредицата, посветен на проблеми на прилагането на Хартата на основните права 7 години след влизане в сила на Договора от Лисабон.

Хабилитационният труд е първото цялостно научно изследване, посветено на важната и чувствителна тема за института на гражданството на ЕС, неделима част от който е правният режим на защитата на правата на човека в ЕС и в този смисъл запълва една значителна празнота в академичните публикации в сферата на правото на Съюза. Структуриран в три тома, всеки от които състоящ се от две части с приложени библиографски справки и списък на цитираните съдебни решения, трудът предлага критичен анализ на съдържанието и характерните белези на двата основни правни инструмента, регламентиращи института на гражданството на ЕС - Хартата на основните права на ЕС и ЕКПЧ, в частност – присъединяването на ЕС към нея, дефинирано основателно с реторичния въпрос като „компрометиран от компромиси процес“.

Част от основните приноси елементи в изследването, лично дело на кандидата, могат да бъдат дефинирани както следва:

- Оригинален анализ на уникалната природа на института на гражданството на ЕС, връзката му с националното гражданство и със суверенитета на държавите членки, предложената правна характеристика и дефиниция на института на гражданството на ЕС и систематизация на включените в него права;
- Критичен анализ на правото на гражданска инициатива;

- Открояване на спецификата на свободното движение на работниците като елемент от гражданството на ЕС (задълбочен правен анализ на чл.45 ДФЕС и юриспруденцията на СЕС по проблема);
- Систематизиран анализ на особеностите на съдържанието на Хартата и на нейното действие и правен ефект;
- Критичен анализ и изводи за разграничението на категориите „права“ и „принципи“;
- Задълбочен критичен анализ на елементите на процеса на присъединяване на ЕС към ЕКПЧ, оригинална систематизация на присъединителните инструменти и процедура, както и полемични изводи относно съществените правни проблеми на присъединяването;
- Анализ на въпроса за йерархичното място на ЕКПЧ в правния ред на Съюза (преди и след евентуално присъединяване);
- Оригинална полемична оценка на Становище 2/13 на СЕС и аргументирани предложения *de lege ferenda* за бъдещи конкретни мерки като алтернатива на присъединяването;
- Систематизиран анализ и изводи относно значението, обхвата и действието на принципа на недискриминация като трансверсален принцип в правото на Съюза.

Достойнство на труда е широкото позоваване на актуалната практика на Съда на ЕС. Критичният анализ на множество решения на съдебната институция на Съюза е източник на ценна информация относно еволюцията на юриспруденцията по същностни аспекти на разглежданата проблематика.

В работата е използван значителен научен апарат. Към труда е приложена внушителна библиографска справка, както на български език, така и на други езици на Съюза.

Методиката на изследването, която откриваме както в хабилитационния труд, така и в другите научни публикации на доц. Семов включва сравнителноправния, нормативния, телеологическия и системния подходи. Стилът на автора е достъпен и увлекателен, текстовете – интересно и прегледно представени.

Въз основа на гореизложеното и като имам предвид нормативно определените критерии и показатели за заемане на академичната длъжност "професор", си позволявам да формулирам следното заключение:

Кандидатурата на доц.д.ю.н. Атанас Семов отговаря напълно на условията и изискванията за заемане на академичната длъжност

"професор", предвидени в чл.29 от Закона за развитие на академичния състав в Република България и в чл.114 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академична длъжност на СУ „Св.Климент Охридски“ .

Преценявайки съвкупно успешната преподавателска дейност по „Право на ЕС“, включваща разработването на нови лекционни курсове и въвеждаща нови интерактивни методи на преподаване, активното участие в създаването и ръководството на Международната магистърска програма , съвместно с Университетите на Лотарингия и Страсбург, инициирането и участието в редица форми на следдипломна квалификация и обучителни програми по право на ЕС за юристи, инициирането и ръководството на първата в СУ Катедра „Жан Моне“ за материята на съдебната система на ЕС, многобройните участия с доклади в международни и национални научни форуми, както и значителната по обем и с оригинална научно-приложна стойност изследователска дейност- голям брой научни публикации, вкл. учебници, учебни помагала, монографични изследвания, студии и пр., посветени на актуални и практически значими теми и съдържащи редица оригинални научни приноси – лично дело на автора, в качеството ми на член на научното жури по чл.29а от ЗРАСРБ, давам ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА на кандидатурата на доц.д.ю.н. Атанас Семов за заемането на академичната длъжност "професор" по „Право на Европейския съюз“(професионално направление 3.6.Право (Право на Европейския съюз) за нуждите на Юридическия факултет на Софийския Университет „Св.Климент Охридски“.

Предлагам на уважаемото научно жури да вземе единодушно решение да предостави на Факултетния съвет на Юридическия факултет мотивирано предложение за избора на д.ю.н Атанас Семов за длъжността „професор“.

София, 24 юли 2017г.

